

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ ДИТЯЧОЇ ПСИХОЛОГІЇ»

Компонент освітньої програми – *вибірковий* (3 кредити)

Освітньо-професійна програма	Дошкільна освіта (Психологія в закладах дошкільної освіти)
Спеціальність	012 Дошкільна освіта
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Мова навчання	українська
Профайл викладача (-ів)	КОЛТУНОВИЧ Тетяна Анатоліївна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти https://preschool.chnu.edu.ua/vykladachi-kafedry/koltunovych-tetiana-anatoliivna/
Контактний тел.	+38 050 201 73 16
E-mail:	t.koltunovych@chnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=3389
Консультації	Вівторок: 11:00–13:00 П'ятниця: 10:00–11:00

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Історія дитячої психології» є вибірковим освітнім компонентом освітньо-професійної програми «Дошкільна освіта (Психологія в закладах дошкільної освіти)» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, яка присвячена аналізу розвитку наукових уявлень про психіку дитини в історичній ретроспективі та на сучасному етапі. Програма курсу охоплює процес становлення дитячої психології як самостійної галузі знань, розкриває еволюцію її предмета, завдань та методологічного інструментарію; розкриває специфіку вирішення проблем дитячого розвитку в різні історичні епохи, а також концептуальні підходи провідних психологічних шкіл світового значення: психоаналізу (дослідження раннього досвіду та несвідомого); біхевіоризму (закономірності формування поведінки); гештальтпсихології (цілісність сприймання та психічних структур); генетичної та гуманістичної психології (самоактуалізація та інтелектуальний розвиток) та ін. Особлива увага приділяється генезису вітчизняної психологічної думки та аналізу перспективних шляхів побудови сучасної дитячої психології.

Засвоєння дисципліни базується на інтеграції знань, умінь і навичок, набутих під час вивчення таких курсів, як «Загальна психологія», «Психофізіологія дітей дошкільного та молодшого шкільного віку» та «Дитяча психологія».

Мета навчальної дисципліни: формування у майбутніх фахівців системи фундаментальних знань про генезис та парадигмальну еволюцію вітчизняної й зарубіжної дитячої психології, що передбачає виявлення закономірностей становлення наукових шкіл у контексті міждисциплінарних зв'язків та розвиток здатності до

критичної рефлексії історичного досвіду задля наукового обґрунтування стратегій сучасної психологічної практики в закладах дошкільної освіти

НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ ОСВІТЬОГО КОМПОНЕНТА

МОДУЛЬ 1. РЕТРОСПЕКТИВА ТА АКТУАЛЬНІ ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ДИТЯЧОЇ ПСИХОЛОГІЇ	
Тема 1	Вступ до історії дитячої психології. Етапи становлення дитячої психології
Тема 2	Психологія дитини у психологічних ученнях Античності, Середньовіччя та Відродження
Тема 3	Дитяча психологія у Новий час. Дитяча психологія як самостійна галузь наукового знання
Тема 4	Становлення дитячої практичної психології та педології у кінці XIX – на поч. XX століття
Тема 5	Розвиток дитячої психології в Україні
МОДУЛЬ 2. ПРОБЛЕМА ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ В ОСНОВНИХ ПСИХОЛОГІЧНИХ ШКОЛАХ І НАПРЯМАХ	
Тема 6	Основні психологічні школи XX ст. Біхевіоризм. Психоаналіз. Гештальтпсихологія
Тема 7	Еволюція шкіл та напрямів у XX ст. Необіхевіоризм. Оперантний біхевіоризм. Неофрейдизм
Тема 8	Поява нових психологічних напрямів у II пол. XX ст. Гуманістична психологія. Екзистенційна психологія. Когнітивна та генетична психологія

ФОРМИ, МЕТОДИ ТА ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни використовуються:

1) традиційні дидактичні методи та прийоми:

– *словесні*: проблемна лекція, розповідь-експозиція, евристична бесіда, наукова дискусія, тематичні повідомлення, дебати навколо історичних концепцій.

– *наочні*: метод ілюстрацій та демонстрацій (використання репродукцій, архівних фото- та відеоматеріалів про видатних психологів, задіяння мультимедійної техніки для трансляції навчальних фільмів про класичні психологічні експерименти, ментальні карти еволюції шкіл).

– *практичні*: робота з першоджерелами, аналіз архівних текстів, складання порівняльних таблиць.

2) *інноваційні методи навчання*: проблемне навчання, контекстне навчання (моделювання історичних умов виникнення психологічних теорій); метод «Перевернутий клас» (*flipped classroom*); метод проєктів (розробка історичних портретів науковців або реконструкція знакових психологічних досліджень); дистанційне навчання (використання платформи *Moodle* для асинхронної взаємодії);

3) *інтерактивні методи навчання*: кооперативне навчання (робота в малих групах над аналізом окремих психологічних напрямів (психоаналізу, біхевіоризму тощо); колективно-групове навчання (методи «Мікрофон», «Навчаючи – вчуся» (презентація

результатів міні-досліджень), «Мозковий штурм» тощо); методи стимулювання творчої активності (вирішення історико-психологічних кейсів (*Case study*), фасилітована дискусія щодо актуальності класичних теорій у сучасній дошкільній освіті).

ФОРМИ Й МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль: усне опитування студента на лекційних і семінарських заняттях (фронтальне, індивідуальне, експрес-опитування за ключовими персоналіями та датами); **письмовий контроль** (термінологічні диктанти (за глосарієм історико-психологічних понять), підготовка есе щодо порівняльного аналізу психологічних шкіл, складання хронологічних таблиць, самоконтроль і взаємоперевірка конспектів першоджерел, самостійні роботи, реферати); **практичний контроль** (підготовка мультимедійних презентацій, створення інтерактивних стрічок часу (*timelines*), оформлення протоколів аналізу наукових праць); **тестовий/машинний контроль** (стандартизовані тести у системі Moodle)

Рубіжний контроль передбачає виконання письмових контрольних робіт у кінці змістового модуля 1 та змістового модуля 2 або автоматизоване тестування у системі електронного навчання Moodle.

Загальна сума балів за всі виконані завдання, види робіт, передбачені планом семінарських занять, самостійної роботи студента, письмових контрольних робіт/автоматизованого тестування у системі електронного навчання Moodle у кінці змістових модулів складає 60 балів.

Підсумковий контроль (максимально – 40 балів) – проводиться у формі заліку з навчальної дисципліни в обсязі навчального матеріалу, передбаченого робочою програмою навчальної дисципліни.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання програмних результатів навчання здобувачів освіти здійснюється за шкалою європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС).

Критерієм успішного оцінювання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів (балів) за кожним запланованим результатом навчання.

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

– «Етичним кодексом Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetsko-na-tsionalnoho-universytetu.pdf>);

– «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/hkzbr1b2/polozhennia-pro-vyavlennia-ta-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chnu-2025.pdf>).

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Наукова бібліотека Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (м. Чернівці, вул. Лесі Українки, 23) URL: <http://www.library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/01about>
2. Цифровий репозитарій наукової бібліотеки Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. URL: <http://www.library.chnu.edu.ua/>

- [index.php?page=/ua/02infres](#)
3. Чернівецька обласна універсальна наукова бібліотека ім. М. Івасюка (м. Чернівці, вул. О. Кобилянської, 47). URL: <http://www.library.cv.ua/sample-page-2>
 4. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Бібліотечні електронні ресурси та технології. URL: http://nbuv.gov.ua/e_technology?field_etecnolo%20gy_tid=444&field_yfpdf_tid=All
 5. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. Наукові ресурси. URL: <http://nbuv.gov.ua/node/1539>
 6. ELibUkr Електронна бібліотека України. Ресурси відкритого доступу. URL: <http://www.elibukr.org/uk/resursi/resursividkritogo-dostupu.html>
 7. Міністерство освіти і науки України. Нормативно-правова база. URL: <http://old.mon.gov.ua/ua/activity/63/64/normativnopravova-baza/>
 8. Державна наукова установа «Книжкова палата України імені Івана Федорова». Індекс УДК. Визначення індексів УДК, авторського знака для документів. URL: http://www.ukrbook.net/UDC_poslugy.html
 9. Колтунович Т. А. *Історія дитячої психології* : електронний курс на освітній платформі MOODLE Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. URL: <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=3389>

*Детальна інформація щодо вивчення курсу «Історія дитячої психології»
висвітлена у робочій програмі навчальної дисципліни*

